

РЕЗЕНЗІЇ

Ґжеґоґ Червінський
(Бельгія)

АДАМ МІЦКЕВИЧ І ПОЛЯКИ В КРИМУ, АБО КІЛЬКА СЛІВ ПРО «КРИМСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ»

«Кримсько-польський збірник наукових праць» – це зібрання наукових робіт учених із країн Центрально-Східної Європи, що видається в Сімферополі з 2004 року. Проблематика «Збірника» – дуже широка й стосується як літературної спадщини Адама Міцкевича, який у 1825 році подорожував по Криму й свої враження від подорожі описав у циклі прекрасних сонетів, так і історії поляків на території колишньої Таврійської губернії й сучасної Автономної Республіки Крим. Статті публікуються російською, польською й українською мовами.

Переглядаючи чергові томи (на сьогоднішній день їх уже вийшло дев'ять), можна зауважити, що значна частина серії – це зібрання доповідей зі щорічної конференції «Дні Адама Міцкевича в Криму», яка організовується з ініціативи канд. філол. наук, доц. Олександра Гадамського й збирає науковців із різних галузей гуманістики не лише з Польщі й України, але також із Болгарії, Грузії, Ізраїлю. Хоча виступи запрошених гостей проходять під спільним девізом «Дні Адама Міцкевича», спадщина великого польського пророка є тільки одним із

багатьох тематичних блоків. Поряд із цим тут представлено проблеми взаємозв'язків літератури й історії Польщі, України й Росії (із виразним акцентом на долю поляків на Сході), діалогу культур, а також питання мовознавства й транслятології.

Мериторичний рівень презентованих післяконференційних статей – дуже високий, хоча у випадку зазначеного видання причини цього факту складні. При оцінюванні конкретної статті, слід щоразу брати до уваги мету, яку ставив перед собою автор доповіді, а також те, кому адресовано її текст. Потрібно усвідомити, що на такому широкому форумі з обміну науковим досвідом, яким є Дні Адама Міцкевича в Криму, деякі виступи мають популяризаторський характер і більше того – звернені не тільки до наукового грона, але й до представників української Полонії. Частина ж статей стосується більш загальних питань і є швидше голосом у дискусії, ніж презентує нові досягнення вузьких підгалузей гуманістики.

Проте вищесказане не заперечує того факту, що доповіді з конференції, які публікуються в «Кримсько-польському збірнику наукових праць» відіграють також і важливу роль у розвитку гуманістичних знань. Навіть видатний знавець певної тематики може знайти для себе на сторінках зазначеного видання нову інформацію й несподівані факти, наприклад, читаючи порівняльний аналіз М. Ананова «Фариса» Адама Міцкевича й поеми грузинського класика Н. Бараташвілі або статтю П. Глушковського, присвячену творчості забутого польсько-російського письменника Т. Булгарина.

Більшість томів «Кримсько-польського збірника наукових праць» має подібну композиційну структуру. Найважливіше місце в них займає розділ під назвою «Творча спадщина Адама Міцкевича», в якому можна ознайомитися з працями, що презентують найрізноманітніші аспекти творчості поета. Автори розміщених у цьому розділі статей як аналізують конкретні мотиви в творчості автора «Пана Тадеуша» (зокрема фантазм зам-

ку, мотив тиші, фігури безкінечності), так і обговорюють твори Міцкевича в компаративній площині (по відношенню до творів з української, грузинської, кримськотатарської літератури), історико-літературній і історико-культурній. Серед статей, вартих особливої уваги, у цьому розділі можна назвати хоча б дуже цікавий цикл статей М. Кузяка про паризькі лекції Міцкевича, а також праці Д. Сікорського, присвячені зв'язкам Міцкевича з єврейською культурою.

Літературознавча проблематика, як уже згадувалось, не обмежується творчістю Міцкевича. У деяких томах «Кримсько-польського збірника наукових праць» можна знайти також розділ, присвячений польсько-українсько-російським літературним зв'язкам, у якому є такі цікаві статті, як наприклад, тексти Тадеуша Сухарського на тему польських пошуків «іншої Росії», Чеслава Лапіча на тему творчості польських татар або текст Галини Корбич, присвячений Лесі Українці як критикові польської літератури.

Іншим розділом, який з'являється на сторінках «Збірника» періодично, є «Діалог культур», у якому публікуються статті з широкою тематикою – культурні зв'язки в Центральній Східній Європі.

Надзвичайно важливу роль відіграє «Кримсько-польський збірник наукових праць» також у публікації матеріалів, що стосуються долі поляків на південних теренах сучасної України. Розділ, у якому порушується ця проблема, зазвичай називається «Поляки в Криму». Тут ми можемо ознайомитись, наприклад, із долею польських емігрантів у Сімферополі й Феодосійському повіті в 1915–1920 роках. Опубліковані в цьому томі документи Сімферопольського міського комітету допомоги емігрантам із передмовою Любові Кравцової з Державного архіву в Автономній Республіці Крим дають нову інформацію на тему історії поляків на Сході під час Першої світової війни й одразу після її закінчення.

Остання частина – це розділ, присвячений різноманітним проблемам мовознавства (передусім слов'янського), який виконує функцію міжнародного форуму з обміну досвідом у галузі навчання слов'янських мов, лексикології, діалектології, функціонування мови в Інтернеті тощо.

Наведені вище приклади – це лише невелика частина того, що заслуговує на глибшу увагу в «Кримсько-польському збірнику наукових праць». Неможливо повністю описати або навіть просто перерахувати в одній рецензії всього багатства й різноманітності кількох сторінок восьми книг формату А4.

«Кримсько-польський збірник наукових праць» на тлі українських наукових видань вирізняє склад редакційної колегії: фахівці з літературознавства, історії, мовознавства, мистецтвознавства, наприклад, проф. Анджей Фаб'яновський або проф. Чеслав Лапіч. Головним редактором «Збірника» є проф. Володимир Казарін. Відповідальні редактори – працівники Факультету слов'янської філології і журналістики Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського канд. філол. наук, доц. Олександр Гадомський і канд. філол. наук, доц. Ірина Соколова.

Варто також зазначити, що «Кримсько-польський збірник наукових праць» видається завдяки підтримці Сенату Республіки Польща, Фондації «Допомога полякам на Сході» й Генеральному Консульству Республіки Польща в Одесі та Севастополі.

Переклад з польської

Н. Данилюк